

Herdenkingsdienst

Gedeeld verleden, gezamenlijke toekomst

Kerken samen op weg naar **heilzame verwerking**
van het slavernijverleden

Vrijdag 30 juni 2023, 19.30 uur

De Nieuw Kerk, Amsterdam

Muziek

Welkomstwoord

Samenzang

In de veelheid van geluiden

Tekst: Sytze de Vries. Melodie: Broedergemeente 1740. Uit: Liedboek. Zingen en bidden in huis en kerk (nr. 283)

1 In de veel - heid van ge - lui - den
in het stor - men van de tijd,
zoe - ken wij het zach - te sui - zen
van het woord, dat ons ver - blijdt.

En van overal gekomen,
drinkend uit de ene bron,
bidden wij om nieuwe dromen,
richten wij ons naar de zon.

Want wij mensen op de aarde
raken van het duister moe.
Als uw hart ons niet bewaarde
sliepen wij ten dode toe.

Laat uw dauw van vrede dalen
in de voren van de tijd.
Vat ons samen in de stralen
van uw goedertierenheid.

Die ons naam voor naam wilt noemen,
al uw liefde ons besteedt,
zingend zullen wij U roemen
en dit huis zingt met ons mee!

Bemoediging en groet

Liturg: Onze hulp is in de naam van de Eeuwige

Allen: die hemel en aarde gemaakt heeft.

Liturg: De Eeuwige is trouw

Allen: alle dagen van ons leven, amen.

Liturg: Genade en vrede van God de Vader
en van onze Heer Jezus Christus.

Stilte

Kyriëged

Voorzanger zingt het kyrië 1x voor

Liturg: Eeuwige, onze God,
U hebt alle mensen geschapen
naar Uw beeld en gelijkenis,
Uw wil geschiede in de hemel en op aarde.

Voor U roepen wij uit,
dat door de eeuwen heen
mensen als handelswaar werden beschouwd,
dat inheemsen tot slaaf werden gemaakt,
dat mensen uit Afrika, Azië, Suriname en het Caribisch gebied
onderdrukt, geroofd en verkocht werden,
dat tot slaafgemaakte mensen zwaar hebben geleden
onder de vaak wrede behandeling door Europeanen,
dat winstbejag van de Nederlandse overheid en de rijkste families
leidde tot uitbuiting en ontmenselijking,
ook van de inheemse bevolking,
dat de slavernij door vele predikanten, zendelingen, missionarissen
met de Bijbel in de hand werd goedgekeurd,
en dat de oorspronkelijke religie verboden werd.

Voor U roepen wij uit,
dat de doorwerking van de slavernij
ook vandaag mensen berooft van hun waardigheid
die zij van U ontvangen hebben,
dat racisme in onze samenleving nog steeds aanwezig is,
dat ook in de kerken huidskleur en herkomst tot verschillen leiden.

Allen: Muziek: Simeí Monteiro. Uit: Thuma Mina, International Ecumenical Hymnbook, Basel/München 1995

Ky - ri - e, Tem pi - e - da - de de nós ó Sen - hor. E - le - i - son.

Ky - ri - e, Tem pi - e - da - de de nós ó Sen - hor. E - le - i - son.

Liturg: Eeuwige, onze God,
U hebt alle mensen geschapen
naar uw beeld en gelijkenis,
Uw wil geschiede in de hemel en op aarde.

Wij belijden voor U,
 dat wij als kerken bijgedragen hebben
 aan het in stand houden van de slavernij,
 dat wij door onze theologie
 het misbruik van mensen gerechtvaardigd hebben,
 dat wij niet opgekomen zijn
 voor rechtvaardigheid en voor de vrijheid van zusters en broeders,
 dat ook de kerken hebben deelgenomen aan de slavernij
 door de uitbuiting van tot slaaf gemaakte mensen.

Wij belijden voor U,
 dat wij er ook vandaag onvoldoende in slagen
 werkelijk inclusieve gemeenschappen te zijn,
 dat wij ook vandaag te weinig doen
 tegen huidige vormen van slavernij, racisme en discriminatie.

Allen:

Ky - ri - e, Tem pi - e - da - de de nós ó Sen - hor. E - le - i - son.

Ky - ri - e, Tem pi - e - da - de de nós ó Sen - hor. E - le - i - son.

Eeuwige, onze God,
 U hebt alle mensen geschapen
 naar Uw beeld en gelijkenis,
 Uw wil geschiede in de hemel en op aarde.

Het is Uw wil, dat alle mensen geholpen worden en
 dat zij de waarheid kennen,
 het is Uw wil, dat wij als zusters en broeders
 zonder onderscheid samenleven.

Help ons op weg naar een heilzame verwerking
 van het slavernijverleden,
 zend ons Uw Geest
 die ons vernieuwt en verzoent.
 Dat wij stappen kunnen zetten
 op de weg van genezing en herstel.
 Laat ons groeien naar een wereldwijde gemeenschap,
 waar alle leden gelijkwaardig samen optrekken
 en werken aan recht en gerechtigheid voor iedereen.

Allen:

Koor

Nobody knows the trouble I've seen

Eerste Schriftlezing

Jesaja 42, 1-9 (in Sranan Tongo)

Hier is mijn dienaar, hem zal Ik steunen,
hij is mijn uitverkorene, in hem vind Ik vreugde,
Ik heb hem met mijn geest vervuld.
Hij zal alle volken het recht doen kennen.
Hij schreeuwt niet, hij verheft zijn stem niet,
hij roept niet luidkeels in het openbaar;
het geknakte riet breekt hij niet af,
de kwijnende vlam zal hij niet doven.
Het recht zal hij zuiver doen kennen.
Hij zal niet uitdoven en niet breken
tot hij op aarde het recht heeft gevestigd;
de eilanden zien naar zijn onderricht uit.
Dit zegt God, de HEER,
die de hemel heeft geschapen en uitgespannen,
die de aarde heeft uitgespreid
met alles wat zij voortbrengt,
die de mensen op aarde levensadem geeft,
en levensgeest aan allen die daar verkeren:
In gerechtigheid heb Ik, de HEER, jou geroepen.
Ik zal je bij de hand nemen en je behoeden,
Ik neem je in dienst voor mijn verbond met het volk
en maak je tot een licht voor alle volken,
om blinden de ogen te openen,
om gevangenen te bevrijden uit de kerker,
wie in het duister zitten uit de gevangenis.
Ik ben de HEER, dat is mijn naam.
Ik deel mijn majesteit niet met een ander,
noch de lof die Mij toekomt met een beeld.
Wat eertijds werd voorzien, is nu vervuld
en Ik kondig jullie nieuwe dingen aan,
nog voor ze ontkiemen zal Ik ze openbaren.

(© NBV 21)

Samenzang

Wees stil en weet: Ik ben uw God

Tekst en melodie: anoniem. Uit: Liedboek. Zingen en bidden in huis en kerk (nr. 887)

Ik ben het die u helen zal.

Op U vertrouw ik, goede God.

Ik ben het die u helen zal.

Op U vertrouw ik, goede God.

Ik ben het die u helen zal.

Op U vertrouw ik, goede God.

Tweede Schriftlezing

Matteüs 6, 7-15 (in Papiaments)

Als gij bidt, gebruik dan geen omhaal van woorden,
zoals de heidenen, want deze menen
dat zij door hun veelheid van woorden
verhoring zullen vinden.

Volgt hun voorbeeld dus niet na,
want voordat gij Hem vraagt,
weet uw Vader wat gij nodig hebt.
Gij moet daarom zo bidden:

Onze Vader die in de hemel zijt,
Uw Naam worde geheiligd;
Uw Rijk kome, Uw wil geschiede
Op aarde zoals in de hemel.
Geef ons heden ons dagelijks brood.
En vergeef ons onze schulden,
zoals ook wij vergeven hebben
aan onze schuldenaren.
En leid ons niet in bekoring,
maar behoed ons voor het kwaad.
Want als gij aan de mensen hun fouten vergeeft,
zal uw hemelse Vader ook u vergeven;
maar als gij niet vergeeft aan de mensen,
zal ook uw hemelse Vader uw fouten niet vergeven.

(© Willibrovertaling 1975)

Samenzang

Bless the Lord, my soul

Tekst: delen van Psalm 103. Muziek: Jacques Berthier. Uit: Liedboek. Zingen en bidden in huis en kerk (nr. 103e)

Bless the Lord, my soul, and bless God's ho - ly name.

Bless the Lord, my soul, who leads me in - to life.

The image shows a musical score for a hymn. It consists of two systems of music, each with a vocal line (treble clef) and a piano accompaniment (bass clef). The key signature has one flat (B-flat) and the time signature is 4/4. The lyrics are written below the vocal lines. The first system ends with a double bar line and repeat dots. The second system also ends with a double bar line and repeat dots.

Overdenking

Dans en spoken Word

'Tranen kennen geen kleur'

Nabijheid en afstand, angst en intimiteit...

Als wij elkaars wonden durven waarnemen - smelt de pijn

Tranen kennen geen kleur

Tranen van lang verborgen
Tranen van herinnering
Tranen van schaamte
Verborgen tranen

Tranen van ontluistering
Tranen van woede
Tranen van herkenning
Tedere tranen

Tranen van elkaar verstaan
Tranen van ontmoeting
Tranen van gekend zijn
Warme tranen die verbinden

Tranen van geraakt zijn
Tranen van elkaar durven aanraken
Tranen van een nieuw begin
Tranen kennen geen kleur...

Stilte

Samenzang

Bind us together, Lord

Tekst en muziek: Bob Gilmann. Uit: Liedbundel Youth for Christ 1995 (nr. 12)

Refrein

Bind us to-gether, Lord, bind us to-gether
with cords that can-not be bro-ken.
Bind us to-gether, Lord, bind us to-gether.
Bind us to-gether with love. _____
1 There is on-ly one God, _____ there is on-ly one King. _____
There is on-ly one bo-dy, that is why we sing. _____

Made for the glory of God,
Purchased by his precious Son;
Born with the right to be clean,
For Jesus the victory has won.

You are the family of God,
You are the promise divine;
You are God's chosen desire,
You are the glorious new wine.

Refrein: Bind us together, Lord ...

Refrein: Bind us together, Lord ...

Voorbeden

Iedere voorbede sluit af met:

Heer, on-ze God, wij bid-den U ver-hoor ons.

Melodie: Floris van der Putt. Uit: Liedboek. Zingen en bidden in huis en kerk (nr. 367e)

Onze Vader

Wij bidden gezamenlijk het Onze Vader, ieder in zijn of haar eigen taal

Samenzang

The right hand of God (ELW 889)

Tekst: Patrick Prescod. Muziek: Noel Dexter. Uit: Evangelical Lutheran Worship Hymn Book, 2006 (nr. 889)
Nederlandse vertaling uit: Feestbundel van de EBGs

1 The right hand of God is writ-ing in_ our land,
writ - ing_ with pow - er and with love._____
Our con-flicts and our fears, our tri-umphs and our tears,
are re - cord-ed by_ the right hand of God.

De rechterhand van God,
de hand slaat in ons land,
verslaat de afgunst, haat en nijd.
Trots, zelfzucht, alle kwaad,
de onrechtvaard'ge daad,
worden uitgeroeid
door Gods rechterhand.

The right hand of God
is planting in our land,
Planting seeds of freedom, hope and love;
In these many-peopled lands,
Let his children all join hands,
And be one with the right hand of God.

De rechterhand van God,
genezend in ons land,
zij heelt naar lichaam, ziel en geest.
Wij worden aangeraakt,
in liefde sterk gemaakt,
door het helend werk
van Gods rechterhand.

Zending en zegen

A - - - - - men.

Koor

Song of Freedom

Medewerkers aan deze dienst

Combo en koren El Elyon en The Revivals, o.l.v. Paul Hessen

Organist: Henk Verhoef

Violist: Heleen Knoop

Zang: Petra Bosé

Dans: Manuela Lucia Tessi en Quincy Ignacia

Spoken word: Filemon Peroti en ds. dr. Andreas Wöhle

Liturgen

Ds. Christien Crouwel, Raad van Kerken in Nederland

Mariana Gerges, Koptisch Orthodoxe Kerk

Peter Grim, Verenigde Pinkster- en Evangeliegemeenten

Bianca Groen-Gallant, Protestantse Kerk in Nederland

Ds. Rosaliene Israël, Protestantse Gemeente in Amsterdam

Silvio Jonge, Rooms-katholieke gebedsgroep in Schiedam.

Ds. Rhoïnde Mijna's-Doth, Evangelische Broedergemeente Utrecht/
Samen Kerk in Nederland (SKIN)

Pastor dr. Raffic Osman, Treasures International Ministries, Amsterdam / Abcoude

Ds. dr. Verry Patty, Molukse kerk GIM Gunung Batu Amsterdam

Ds. dr. René de Reuver, Protestantse Kerk in Nederland.

Ds. Clifton Walker, Evangelische Broedergemeente Amsterdam-Stad en Flevoland

Ds. Johannes Welschen, Raad van Kerken in Nederland

Dr. Duncan Wielzen, Rooms-katholieke Kerk

Uitleg bij de bloemschikking

Voor in de kerk staan zeven vazen met verschillende bloemen, waaraan in kaarsvet gedompelde bloedpeertjes hangen. Zij verbeelden de vele tranen die we als mensen laten, met al onze uiteenlopende ervaringen en in al onze veelkleurigheid.

1. Donkere bloemen - Tranen van verborgen herinnering
2. Distels - Tranen van ontluistering en woede
3. Zachtroze bloemen - Tedere tranen van elkaar verstaan
4. Meerdere bloemen aan een steel - Tranen bij ontmoeting
5. Rode bloemen - Tranen die verbinden in lief en leed
6. Gele bloemen, als licht in de duisternis - Tranen van een nieuw begin
7. Witte bloemen, waarin alle kleuren van verdriet en vreugde samen komen
- Tranen die geen kleur kennen

Deze liturgische schikking is gemaakt door Peter van Asselt, in samenwerking met Tini Brugge. Beiden zijn actief voor de website www.symbolischschikken.nl van de Raad van Kerken in Nederland.

Uitleg bij het kunstwerk

Het kunstwerk "Tranen kennen geen kleur" is gemaakt door Simsa Cho. Het bestaat uit één grote, hangende "traan" van bevroren water. Gedurende de kerkdienst zal deze geleidelijk smelten ("tranen"), als beeld van smeltende pijn en verdriet.

Wij danken de organisatie en de medewerkers van De Nieuwe Kerk Amsterdam voor hun ondersteuning bij de voorbereiding en uitvoering van deze dienst. De Evangelische Omroep en Omroep Zwart danken wij voor de registratie en uitzending van deze dienst.

Raad van Kerken
in Nederland

Deze dienst is voorbereid door de werkgroep
Verwerking Slavernijverleden,
onder auspiciën van de
Raad van Kerken in Nederland

Raad van Kerken
in Nederland